

НЕПОКУПНА Т. А., кандидат економічних наук, доцент

СТЕПАНЕНКО В. В., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АТ «УКРГАЗВИДОБУВАННЯ»

Соціальна відповідальність підприємства здебільшого розглядається на рівні великих підприємств. Вважаємо, що особливої уваги заслуговують підприємства-монополісти у контексті їх соціальної відповідальності – впливу на суспільство та довкілля у поточному періоді своєї діяльності та з урахуванням наслідків впливу на життєдіяльність наступних поколінь. Це означає, що підприємства повинні не тільки прагнути отримати прибуток, але й брати до уваги інтереси своїх співробітників, спільноти, в якій вони працюють, та навколишнього середовища. Тобто мова йде про зв'язок соціальної відповідальності підприємств і сталого розвитку територіальної громади, регіону, країни і планети у цілому.

Відомо, що поведінка підприємств-монополістів відрізняється від поведінки підприємств на конкурентних ринках їхнім унікальним становищем на ринку. Вчені виділяють особливості поведінки монополістів, які зводяться до можливості встановлення цін на свої товари або послуги без значного впливу конкуренції; обмеження виробництва задля підтримання високих цін, а, отже, високого прибутку; інвестування значних коштів у дослідження та розробки нових продуктів чи технологій задля зміцнення своєї монопольної позиції та забезпечення довгострокового домінування на ринку; активного втручання у політичний процес, лобіювання законів та політики, які підтримують їх монопольне становище чи послаблюють потенційних конкурентів та ін. Водночас до їх діяльності з виробництва унікального продукту може бути прикута значна увага суспільства, особливо це стосується

їх соціальної відповідальності. Тому підприємства-монополісти змушені враховувати суспільні очікування та реагувати на суспільні запити більше, ніж це відбувається на конкурентних ринках. Ці особливості формують унікальну поведінку підприємств-монополістів. До того ж, монополісти можуть мати складні відносини з державою, особливо у сфері регулювання, адже держава може вживати заходів (антимонопольне законодавство, регулювання цін тощо) щодо контролю монопольних практик.

Компанія АТ «Укргазвидобування» (до грудня 2012 року ДК «Укргазвидобування», до травня 2018 року ПАТ «Укргазвидобування» [1]) зареєстрована у серпні 1998 р. з розміром статутного капіталу 4 285 068 868,35 грн. [2] внаслідок реорганізації Дочірньої компанії «Укргазвидобування» Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» шляхом перетворення в акціонерне товариство [3]. АТ «Укргазвидобування» вважається найбільшою газовидобувною компанією у Центральній і Східній Європі, а в Україні – великим гравцем ринку, на яку припадає видобуток 70 % природного газу та яка спеціалізується на виробництві газового конденсату [4]. Ця компанія є однією з найбільших державних монополій галузі паливної промисловості України. До складу компанії АТ «Укргазвидобування» входить 11 філій, серед яких – газопромислове управління Полтавагазвидобування, що займається розвідкою та видобутком газу у Полтавській, Харківській, Дніпропетровській та Сумській областях [1]. Газопромислове управління Полтавагазвидобування складається із 49 виробничих об'єктів (ДКС, ДПГГК, УКПГ, УППГ, ТДПУ, УКПНГ, УППНГ), серед яких Машівський, Солохівський, Гадяцький, Яблунівський, Краснокутський цехи з видобутку газу, газового конденсату та нафти. Загальна протяжність міжпромислових трубопроводів та шлейфів складає близько 4 тис. км [5].

На офіційному сайті АТ «Укргазвидобування» повідомляється, що видобуваючи газ у ресурсних місцевостях, підприємство «турбується про розвиток регіонів своєї виробничої діяльності» задля підтримки громад та

допомоги «їм знаходити ідеї та ресурси для їхнього сталого розвитку задля майбутніх поколінь» [6]. Оскільки через воєнну агресію РФ щодо України чимало інформації після 2022 не оприлюднюється, дані на сайті подано за 2021 рік: компанія профінансувала 180 соціально-інфраструктурних регіональних проєктів на понад 34,13 млн грн, з них 50 проєктів – у межах започаткованого компанією освітнього конкурсу грантів «Енергія розвитку» [6]. Також Укргазвидобування з 2020 р. є членом Мережі Глобального договору ООН та дотримується пріоритетних Цілей сталого розвитку у сфері корпоративної соціальної відповідальності (рис. 1) [6].

Рис. 1. Пріоритетні Цілі сталого розвитку у сфері корпоративної соціальної відповідальності АТ «Укргазвидобування»

Для співпраці з громадами, благодійними та громадськими організаціями АТ «Укргазвидобування» у своїй діяльності керується Стандартом корпоративної соціальної відповідальності. Цей документ визначає єдині принципи та підходи підприємства у «реалізації проєктів у сфері КСВ, сприяє упорядкуванню й систематизації цієї діяльності», а його пріоритетними напрямками реалізації у сфері корпоративної соціальної відповідальності компанії є підтримка освітніх ініціатив і проєктів, охорона здоров'я, розвиток громад, на територіях яких компанія веде свою виробничу діяльність [7]. З

усіма уже реалізованими соціальними проєктами можна ознайомитись на офіційному сайті. У територіальних громадах Полтавської області зреалізовано кілька проєктів. Так, було оновлено місцеву амбулаторію і обладнання для закладів освіти у с. Грякове Чутівської ТГ, закуплено медичне обладнання для Новосанжарської лікарні, побудовано дитячі майданчики для Великобудищанської ТГ, облаштовано водоочисну станцію у с. Милорадове Великорублівської ТГ та багато інших. Також упродовж 2021–2023 рр. до бюджетів громад було перераховано 3 417 043 153,1 грн податків [8].

У цілому соціальна відповідальність підприємства включає соціальні питання (захист прав працівників, створення безпечних та здорових умов праці, боротьба з дискримінацією, соціальні програми для співробітників: медичне страхування, пенсійні виплати, підтримка у розвитку навичок та освіти), екологічну складову (врахування впливу своєї діяльності на навколишнє середовище, вжиття заходів щодо скорочення забруднення, впровадження енергоефективності та сталого підходу до використання природних ресурсів), економічну складову (створення робочих місць, підтримку місцевих економік, розвиток інфраструктури), комунікаційну складову (відкритість звітності перед громадськістю, активна взаємодія з громадськими організаціями та місцевими органами влади), етичне управління (впровадження етичних стандартів у діяльність компанії, відмова від корупції та недопущення порушень прав людини) та ін.

Загалом, соціальна відповідальність підприємства спрямована на те, щоб компанії вели свій бізнес з урахуванням широкого спектру соціально-економічних та екологічних факторів, не обмежувались лише прагненням отримати прибуток від своєї діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Укргазвидобування. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/Укргазвидобування#Соціальні_проекти
2. Акціонерне товариство Укргазвидобування. URL : https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/30019775/
3. Статут Акціонерного товариства «Укргазвидобування». URL : <https://ugv.com.ua/uploads/СТАТУТ%20АТ%20“Укргазвидобування”%2021.03.2023.pdf>
4. Нафтогаз. Укргазвидобування. Офіційний сайт. URL : <https://ugv.com.ua/uk/page/pro-kompaniu>
5. Полтавагазвидобування. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/Полтавагазвидобування>
6. Сталий розвиток. Нафтогаз. Укргазвидобування. Офіційний сайт. URL : <https://ugv.com.ua/uk/page/stalij-rozvitok>
7. Стандарт корпоративної соціальної відповідальності АТ «Укргазвидобування» у відносинах із громадами, благодійними і громадськими організаціями. Нафтогаз. Укргазвидобування. Офіційний сайт. URL : https://ugv.com.ua/uploads/20221223_СТАНДАРТ_KCB.pdf
8. Проекти розвитку громад. Нафтогаз. Укргазвидобування. Офіційний сайт. URL : <https://csr.ugv.com.ua/#projects>